

Ն Ա Մ Ա Ռ Ո Տ Լ ՈՒ Ր Ե Ր

ԱՐՎԵՍ ԵՎ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱ

ԵՐԻՏԱՍԱՒՐԴ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՌԵՍՊՈՒՐԻԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ.— Երեք օր տեղեց սկսնակ և երիտասարդ գրողների ռեսպուբլիկական շորրորդ խորհրդակցությունը, որին մասնակցում էին ավելի քան վաթսուն երիտասարդ ու սկսնակ գրողներ, որոնց ստեղծագործությունները լույս են տեսել պարբերական մամուլում կամ առանձին գրքերով:

Երիտասարդ դրամատուրգների ստեղծագործությունների մասին զեկուցեց ֆիլոլոգիական գիտությունների թեկնածու Ռ. Զարյանը:

Երիտասարդ բանաստեղծների ստեղծագործությունների մասին զեկուցումով հանդես եկավ «Գրական թերթ»ի խմբագիր Վ. Մնացականյանը, իսկ երիտասարդ արձակագիրների մասին զեկուցեց ֆիլոլոգիական գիտությունների թեկնածու Հ. Մկրտչյանը:

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԻ ՏՈՒՆԸ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ.— Երևանում տեղի ունեցավ Ճարտարապետների տան բացումը, Դա մեծ իրադարձություն է ռեսպուբլիկայի կուլտուրական կյանքում: Ճարտարապետների տան նոր երկհարկանի շենքը լուսավոր է ու ընդարձակ՝ օժտված բոլոր հարմարություններով:

Երկրորդ հարկում տեղավորված է դահլիճը, որը ունի 150 տեղ, այնուհետև գալիս է ցուցահանդեսային օճեյակների շարքը: Առաջին հարկում տեղավորված են ընթերցասրահը, գրադարանը, նկարչական և ջրանկարչական ստուդիաները: Ենթից ներքին ձևավորումը կատարված է գեղարվեստական մեծ ճաշակով:

ԳԻՐԹ ԳԱՌՆԻԻ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ.— Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի Պատմության

ինստիտուտը 1949 թվին սկսեց Երևանից դեպի արևելք՝ Գեղամա լեռների ստորոտում գտնվող Գառնիի հին ամրոցի և բնակավայրի հնագիտական պեղումները:

Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի հրատարակչությունը վերջերս լույս է ընծայել պատմական գիտությունների թեկնածու, հնագետ Բ. Առսբեյլյանի «Գառնիի հնագիտական պեղումների մասին (1949—1950 թ. թ.)» գիրքը: Նախաբանում տրված է Գառնիի ամրոցի և բնակավայրի նկարագրությունը մինչև պեղումները, այնուհետև բերված են արչաձևամբի նյութերը Հայաստանի նյութական կուլտուրայի այլ հուշարձանների մասին:

ՀՈՐԵՆՎԱՆԱԿԱՆ ԵՐԵՎՈՒ.— Ապրիլի 16-ին, Հայաստանի Սովետական գրողների միությունում կայացավ երեկո՝ նվիրված արձակագրի Հմայակ Սիրասի 50-ամյակին:

Հմայակ Սիրասի կյանքի և գրական գործունեության մասին զեկուցեց ֆիլոլոգիական գիտությունների թեկնածու Ս. Բաղյանը:

Հորեյլարին ուղղված ողջույնի շքամ խոսքեր ասացին Հայաստանի Սովետական գրողների միության, Երևանի կայազորի, Հայպետհրատի ներկայացուցիչները: և «Գրական թերթ»ի, «Սովետական գրականություն» և արվեստ» ամսագրի խմբագրությունների աշխատակիցները:

Այնուհետև ընթերցվեցին հորեյլարի հասցեով ստացված բազմաթիվ հեռագրեր, որից հետո շնորհակալական խոսքով հանդես եկավ Հմայակ սիրասը: Վերջում տեղի ունեցավ համերգ:

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ

ՄՍԻ ԵՎ ԿԱՔԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐԱԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐ.— Ղափանում սկսվել է մօի կոմբինատի շինարարությունը: Այժմ այստեղ տարվում են շինարարական հրապարակի պլանավորման աշխատանքները, գցվում է շենքի հիմքը:

Երևանում կառուցվելու է ռեսպուբլիկայում ամենամեծ մսի կոմբինատը: Մոտ ժամանակներս կսկսվեն հիմքի կառուցման աշխատանքները:

Կիրովականում այս տարվա վերջին օգտագործման կհանձնվի հզոր մսի կոմբինատ: Այստեղ արգեն ավարտված են շինարարական աշխատանքները, այժմ տարվում են շենքի սարքավորման աշխատանքները:

Լենինականում կառուցվում է կաթի կոմբինատ սառցարանով հանդերձ: Այստեղ պետք է պատրաստվեն կարագ, յուղ, պղպաղակ և այլ կաթնամթերքներ: Հիմնական արտադրական շինությունն աշխատանքներն արդեն ավարտված են:

Էջմիածնի շրջանում կառուցվում է խոշոր թռչնարան: Երևու թռչնանոցներ արդեն հանձնված են օգտագործման: Ներկայումս Սիսիանի, Ղովասյանի, Թալինի և Կալինինոյի շրջաններում սկսվել է շվեյցարական պանիր պատրաստող պանրագործարանների շինարարություն:

ՆՈՐ-ԲԱՅԱՋԵՏԸ ԲԱՐԵԿԱՐԳՎՈՒՄ Է.— 1951—1952 թվերի ընթացքում Նոր-Բայազետի քաղսովետի գործ-

կումբ մեծ աշխատանք է կատարել քաղաքի բարեկարգման ուղղությամբ: Եարունակվում է քաղաքի արևելյան մասի փողոցների ասֆալտապատումը: Հիմնադրվում է հորը ջրհան կայան քաղաքի այգիները և կանաչ տնկիչները ջրով ապահովելու համար: Նոր-Բայազետը կղարդարվել ենակելի և արտագրական գեղեցիկ շենքերով: Ուժեղացված թափով է գնում անհատական բնակարանային շինարարությունը: 50 անհատական կառուցողներ պետությունից ստացել են 500.000 ռուբլի երկարատև վարկ: Նոր-Բայազետի բարեկարգման համար, ընթացիկ տարում պետք է ծախսվեն կրկնակի շատ միջոցներ, քան անցյալ տարի:

ՓՈՂՈՑՆԵՐԻ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ.— Երևանում լայն թափ են ստացել փողոցների բարեկարգման աշխատանքները:

ՌԵՍՊՈՒՐԼԻԿԱՑԻ ԵՐՋԱՆՆԵՐՈՒՄ

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆԸ.— Փարաքար գյուղում տեղավորված է Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի Պողաբուծության ինստիտուտի հիմնական հավաքածուակին այգին: Այստեղ սկսվել է պտղատու ծառերի տնկումը: Այս այգում անց է կացվում պտղատու ծառերի նախնական փորձարկում՝ ամենապիտանի տեսակների ընտրության և կոչիկտիվ տեսնություններում նրանց արժատացման համար: Ինստիտուտի տնկարաններում աճեցված են տասնյակ հազարավոր տնկիչներ այս տարվա համար:

Պողաբուծության ինստիտուտի լեռնային բաժինը լեռնապանում աճեցրել է պտղատու ծառերի նոր խաչաձևված տեսակներ՝ ռեսպուբլիկայի լեռնային շրջանների համար: 16 այգիսի խնձորենու, տանձենու և սալորենու տեսակներ, որոնք աչքի են ընկնում իրենց ցրտադիմացկունությամբ, բարձր բերքատվությամբ և համեղությամբ, կտնկվեն լեռնային շրջանների մի շարք կոչիկտիվ տեսնություններում:

Ինստիտուտի այգիներում ու տնկարաններում հավաքված են պտղատու ծառերի տարբեր տեսակներ 2.500 անունից ավելի, այդ թվում հազարից ավելի տեղական տեսակներ:

ՆՈՐ ՀՈՂՆԵՐԻ ՈՒՌԳՄԱՆ ՀԱՄԱՐ.— Արտաշատի շրջանի կոչիկտիվ տեսնությունները յուրացնում են խոպան և անջրգի հողերը՝ վերածելով դրանք պտղատու և խաղողի այգիներ, բամբակի դաշտերի: Սկզբվել է Դվինի շրանցքի կառուցումը՝ նա կոռոգի մոտ 1.000 հեկտար առաջ շագանակած հողային տարածություն: Արտաշատի շրջանում գյուղատնտեսության կարիքների համար ավելի ու ավելի լայնորեն են սկզբում օգտագործել էլեկտրական էներգիան: Էլեկտրիֆիկացիայի հիմքի վրա տարվում է Մասիսի, Բաղրամյանի և Արտաշատավանի ջրհան կայանների շինարար-

րը: Մայիսի 1-ին կսկսվի երթևեկությունը Ստալինի պողոտայի՝ Կարմիր Բանակի փողոցից մինչև Հաղթանակի կամուրջը ընկած տեղամասում: Այժմ այստեղ գնում են սալարկման և ասֆալտապատման աշխատանքներ: Հրազդանի աչ ակին, Մանկական երկաթուղու շրջանում աշխատանքներ են տարվում օձակե հանապարհի ասֆալտապատման ուղղությամբ: Ասֆալտապատվում է նաև Բաղրամյան փողոցի շարունակությունը ավելի քան 1 կմ, երկարությամբ Քաղաքում ավարտվում են ծառերի տնկման գաղնայանի աշխատանքները: Ընդամենը պետք է տնկվի 300.000 տնկի և 200.000 թուփ: Կանաչապատման տրեստի շերտոցներում պատրաստվում են ծաղիկների սածիլներ զբոսայգիների և ծաղկանոցների համար:

րությունը, որոնք Հրազդան գետից ջուրը կուղղեն դեպի նոր յուրացված հողերը: Նոր ջրհան կայանները կռոգեն Մխչյան, Մասիս, Բուրաստան, Ազատական, Ներթին Ղամարլու, Բաղրամյան, Գալար, Արտաշատական, Ոստան, Եահունյան գյուղերի հողերը՝ ընդամենը 3.000 հեկտար:

ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐՆ ՕԳՆՈՒՄ ԵՆ ԿՈՂՆԿՏԻՎ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ.— Ռեսպուբլիկայի Մինիստրների Սովետին կից Բամբակագործության գլխավոր վարչության հետ միասին, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի Գենետիկայի ինստիտուտի գլխական աշխատողները Արտաշատի, Ջանգիրասարի, Վեդու, Հոկտեմբերյանի, Էշխածնի շրջանների 12 կոչիկտիվ տեսնություններում կատարում են լայն արտադրական փորձեր բամբակենու երկարբանի ցանքի ուղղությամբ: Ցանքի այդ նոր մեթոդը թույլ է տալիս մեխանիզացիայի ավելի լայն կիրառում դաշտերի մշակման ժամանակ և բարձրացնում է բամբակի բերքատվությունը:

Սպիտակի և Ախուրյանի շրջանի շատ կոչիկտիվ տեսնություններում ինստիտուտի աշխատակիցները Գյուղատնտեսության մինիստրության հետ միասին օգնում են կոլտնտեսականներին շաքարի ճակնդեղի ցանքի նոր մեթոդի յուրացման գործում:

Այդ նոր մեթոդը հնարավորություն է տալիս յուրացանյուր հեկտարում 70—80 հազար բույսի փոխարեն աճեցնել 120—140 հազար:

Ուսումնասիրելով հատիկավոր կուլտուրաների բերքատվության բարձրացման հարցը, ինստիտուտի աշխատակիցները նոր տեսակներ են ստանում, որոնք փորձարկվում են ռեսպուբլիկայի լեռնային շրջաններում:

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿ ԱՆՏԱՌ.— Ութ տոխու է անցել այն ժամանակվանից, երբ Ջրաշենի մերկ, բուսականությունից զուրկ լանջերում սկսվեցին հողային աշխատանքները: Գետինը մաքրվում էր քարերից, երևան էին գալին ոչ մեծ, հորիզոնական փոսեր: Այժմ այդ տեղամասերում վերջացել է անտառատնկումը: 300 հեկտար տարածություն վրա տնկված են մոտ 2,5 միլիոն տարբեր տեսակի տնկիներ: 60 հեկտար զբաղեցրել են պտղատու այգիները, որտեղ տնկված են ծիրանի, խնձորենի, տանձենի, բալենի և այլ պտղատու ծառեր: Գլխավոր 2 կիլոմետրանոց ծառուղու երկու կողմերում, օւղիղ գծերով տնկված են ընկուզենու տնկիներ: Նորատունկ անտառի ուղղման համար Ստալինի անվան ջրանցքում կառուցված է էլեկտրական ջրհան կայան, որը խողովակներով ջուրը բարձրացնում է 120 մետր բարձրությամբ: Այնուհետև ջրբաժան ավազանից ջուրը տարբեր կտրվածքի խողովակներով և ցեմենտապատ առուներով տարածվում է նորատունկ անտառում:

Կանցնի մի քանի տարի և Երևանի հարավ-արևելքում գտնվող (Արտաշատի խճուղու մոտ) Ջրաշենի դեռևս մոտիկ անցյալում մերկ լանջերը կծածկվեն անտառով:

ԱԿՈՒՄՐԱՆԵՐ ԵՎ ԳՐԱԳԱՐԱՆՆԵՐ.— Անընդհատ ընդարձակվում է Ղափանի շրջանի կուլտուր-լուսավորական ձեռնարկությունների ցանցը: Այստեղ գործում են ավելի քան 90 ակումբ, զբաղարան և կուլտուրայի

տուն: Վերջին տարվա ընթացքում 15 գյուղերում բաց են արված նոր զբաղարաններ, որոնք ունեն 200.000-ից ավելի դիրք: Միայն անցյալ տարի գյուղական զբաղարաններն ստացել են 20.000 գիրք՝ գեղարվեստական, քաղաքական և գյուղատնտեսական բովանդակությամբ: Կոլտնտեսային ակումբներում կանոնավոր կիրպով անց են կացվում զասախոսություններ ու զեկուցումներ տարբեր թեմաներով:

ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ԱՄԱՌԱՑԻՆ ՀԱՆԳՍԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ.— Գունավոր մետաղների արդյունաբերության բանվորների արհեստակցական միության ղեկավարի կողմից 1952 թվի բյուջեն մեծ գումարի է հասնում: Այս տարի պետական սոցիալիստական ապահովագրության միջոցներից մի քանի միլիոն պետք է ծախսվի բանվորների ամառային հանգստի կազմակերպման և նրանց տրվելիք զանազան նպաստների վրա: 320 լեռնագործներ կմեկնեն Սովետական Միության լավագույն առողջարանները: 85 մարդ արդեն գտնվում են բուժավայրերում: 900 բանվորներ և ծառայողներ իրենց արձակուրդները կանցկացնեն ռեսպուբլիկական հանգստի տներում: Արհեստակցական միության կողմից առանձնացված է 600.000 ուրլի պիտեղական ճամբարների շենքերի հիմնական վերանորոգման համար:

Ղափանի և Ալավերդու հանքերում աշխատում են գիշերային սանատորիաներ, որտեղ հանգստանում են բանվորներն ու մասնագետները:

